

Position paper:

Denkrichtingen voor de implementatie van de nieuwe Europese asbestregelgeving in de Nederlandse praktijk

Introductie

Door de rijksoverheid wordt al ruim 6 jaar gewerkt aan de herziening van het Certificatiestelsel Asbest. Op een haar na was de daarvoor vereiste wijziging van het Arbobesluit afgerond, toen eind 2023 door de Europese Commissie de Asbestrichtlijn uit 2009 is herzien en gepubliceerd.

De wijziging van de Europese asbestregelgeving heeft grote gevolgen voor de eerder genoemde stelselherziening. De minister van SZW heeft aan de Tweede Kamer bericht dat het Ontwerpbesluit tot wijziging van de asbestregelgeving wordt ingetrokken.

De asbestbranche – vertegenwoordigd in VOAM, VERAS, VVTB, VAVB en Fenelab – heeft het initiatief genomen om gezamenlijk een visie op hoofdlijnen uit te werken over hoe de nieuwe Europese asbestregelgeving kan worden geïmplementeerd.

Wij hebben daarbij de uitvoeringspraktijk als vertrekpunt genomen. Wij zien deze ontwikkeling als een kans om de Nederlandse asbestregelgeving te verbeteren. Daarbij kunnen goede elementen uit de bestaande regelgeving en voorgenomen stelselwijziging worden behouden. Knelpunten in de huidige regelgeving en het Certificatiestelsel moeten worden opgelost.

Wij zetten ons in voor praktisch en risicogestuurd beleid voor een professionele branche.

Onze focus ligt hierbij op veilig & gezond werken voor onze medewerkers en de omgeving.

Opnieuw een periode van onzekerheid voor werkgevers en werknemers in de asbestbranche

*De nieuwe Europese asbestregels zetten een streep door de inzet die de afgelopen jaren is gepleegd om tot aanpassing van de nationale regelgeving te komen. Voor de asbestbranche heeft dit helaas opnieuw een periode van onzekerheid tot gevolg. De onzekerheid in de afgelopen jaren, bijvoorbeeld over bij welke asbesttoepassing de uitvoering door gecertificeerde bedrijven verplicht zal blijven, is een belemmering voor investeringen en innovaties in onze branche. Deze onzekerheid heeft ook gevolgen voor het behoud en de instroom van personeel. **Wij dringen daarom aan op een voortvarende aanpak van de implementatie van de nieuwe Europese asbestregels.***

Samenvatting van onze denkrichtingen voor de implementatie van de nieuwe Europese asbestregels

- **Erkenning van asbestverwijderingsbedrijven door de overheid op basis van certificaat**
Voorwaarde is het verbeteren van het certificatiesysteem, waaronder aanpassing van het sanctiesysteem en het benutten van de verbetercyclus.
- **Reorganiseer asbesttoezicht: maximaal twee toezichthoudende instanties**
Een (landelijke) overheidstoezichthouder en certificatie-toezicht, die informatie uitwisselen en samenwerken.
- **Systematiek van A- / B-toepassingen niet invoeren**
Voorgenomen omkering regel: "certificatie, tenzij" naar "geen certificatie mits" terugdraaien.
- **Waar nodig differentiatie in de certificatie-eisen en het erkenningsstelsel**
Voorkom een lappendeken aan instrumenten om een 'vergunning' van de overheid te krijgen voor bepaalde asbestbronnen en/of asbestwerkzaamheden.
- **Wettelijke eisen aan de wijze waarop de asbestverwijdering moet worden uitgevoerd**
Wettelijke doelvoorschriften over de wijze waarop de asbestverwijdering moet worden uitgevoerd op praktische wijze vertalen naar certificatie-eisen.
- **Asbestinventarisatie**
Systeem van wettelijk verplichte asbestinventarisatie door gecertificeerde bureaus behouden.
- **Asbestverwijdering is werk voor vakmensen**
Geaccrediteerde persoonscertificatie vervangen voor wettelijke registratie.
Vakbekwaamheidstoetsing afgestemd op de doelgroep en Permanente Educatie.
- **Arbeidshygiënische regime: een eenvoudig en robuust SMART-ns invoeren**
Vasthouden aan de regel dat asbestsanering plaatsvindt met gebruikmaking van een ABM en deontaminatie-procedure. Dit moet niet afhankelijk zijn van de arbeidsduur.
- **Controlemetingen en monitoring: wettelijk verankeren en branchebreed aanpakken**
Systematische metingen tijdens uitvoering werk en onder representatieve omstandigheden
- **Gefaseerde invoering SEM als onderdeel van de Eindbeoordeling na asbestverwijdering**
Voorkom stagnatie en capaciteitsproblemen en stimuleer innovatie en ontwikkeling branche

Erkenning van asbestverwijderingsbedrijven door overheid op basis van certificaat

De wijziging van de Europese asbestrichtlijn eist een 'vergunningplicht' voor asbestverwijdering. Daarmee onderkent de Europese Commissie dat het verwijderen van asbest werk is voor deskundige bedrijven, waarbinnen veilig en gezond werken waarborgd is.

In Nederland kennen we al jarenlang een stelsel van wettelijk verplichte certificering. Wij pleiten ervoor om vast te houden aan certificatie als waarborgsysteem van veilig en gezond werken. Certificatie wordt daarbij onderdeel van een wettelijk erkenningsstelsel. In dit systeem is het certificaat een voorwaarde voor erkenning van asbestverwijderingsbedrijven door de overheid. De erkenning vormt daarmee de 'permit' waarom de EU vraagt. Het certificatie-toezicht vormt voor erkenning vereiste 'bewijs van naleving'.

De eis van certificatie en erkenning geldt dan voor alle ondernemingen die werkzaamheden in verband met asbestverwijdering verrichten, zoals volgt uit artikel 15, eerste lid, van de gewijzigde Europese Asbestrichtlijn.

Het voortborduren op het bestaande systeem van wettelijk verplichte certificatie sluit aan bij het Kabinetsstandpunt certificatie & accreditatie. Een systeem van de erkenning van gecertificeerde bedrijven wordt ook in andere wettelijke regelingen toegepast. Wij hebben in 2018 al voor een erkenningsstelsel gepleit.

Het alternatief zou zijn om een geheel nieuw vergunningenstelsel te ontwikkelen en te implementeren. Dit zal teveel tijd kosten gelet op de implementatiedatum van eind 2025. Bovendien zal dat afbreuk doen aan de investeringen die door overheid en bedrijfsleven de afgelopen jaren zijn gedaan. Daarnaast zal de ervaring die is opgebouwd met de borging van veilig en gezond werken via certificatie teniet worden gedaan.

Voorwaarden: knelpunten in certificatiestelsel wegnemen en positieve prikkels inbouwen!

Er is een aantal knelpunten in het huidige certificatiestelsel en de inhoud van de certificatie-eisen. Deze dienen te worden opgelost! Dat is een voorwaarde voor een toekomstbestendig en robuust certificatiestelsel met erkenning.

Belangrijke knelpunten zijn de rechtspositie van de certificatie-instelling (CI) en het sanctiebeleid. De CI dient uit het domein van het bestuursrecht te worden gehaald. Dit is één van de grote knelpunten binnen het huidige Asbestcertificatiestelsel, die juridificering in de hand werkt. Bovendien blokkeert het de doelstelling van certificering, namelijk de verbetercyclus van gecertificeerde bedrijven. Met een systeem van certificatie en erkenning kan dit knelpunt worden weggenomen.

Certificatietoezicht dient een bonus-malus systeem te bevatten, zodat asbestverwijderingsbedrijven die goed presteren binnen het certificatiestelsel worden beloond. Bij overeenstemming tussen de sociale partners, moet het certificatieschema snel kunnen worden aangepast; uiteraard mits deze wijzigingen voldoen aan de nationale en Europese doelvoorschriften. Het certificatiestelsel dient te worden gebouwd op vertrouwen en niet op wantrouwen.

Reorganiseer asbesttoezicht: maximaal twee toezichthoudende instanties

Het toezicht op de asbestsaneringspraktijk is momenteel gefragmenteerd. De inspectiedruk op onze bedrijven is groot. De NL Arbeidsinspectie, 26 Omgevingsdiensten en de CI's voeren controles uit op saneringslocaties, elk met eigen opvattingen over regels en uitvoeringsmethoden. Saneringsbedrijven werken veelal bovenregionaal en landelijk. Regionaal toezicht verdraagt zich hiermee slecht. Er zijn grote verschillen tussen toezichthouders over wat juiste en onjuiste werkmethoden zijn.

Wij pleiten voor maximaal twee toezichthoudende instanties.

Als eerste de certificatie-instelling die toezicht houdt op de naleving van de certificatie-eisen. Als aan de certificatie-eisen niet wordt voldaan dient de certificaathouder corrigerende maatregelen te treffen volgens de in de certificatiepraktijk geëigende werkwijze en procedures. Zoals gezegd dient de CI uit het domein van het bestuursrecht te worden gehaald.

In de tweede plaats een landelijk bevoegd gezag voor asbestsaneringen. Deze verleent de erkenning aan asbestverwijderingsbedrijven. Het landelijk bevoegd gezag houdt ook zelf rechtstreeks toezicht op de uitvoering van de asbestsaneringen.

De erkenning kan door dit orgaan worden geschorst of ingetrokken, op basis van de uitkomsten van eigen toezicht maar ook op basis van de informatie van de CI over geconstateerde afwijkingen.

Systematiek A- / B-toepassingen niet invoeren

In de voorgenomen wijziging van de asbestregelgeving was voorzien in de omkering van de regel “certificatie, tenzij” naar “geen certificatie mits” (groep B). Hiervoor is in de nieuwe Europese regels geen plaats. De wijziging van de Europese Asbestrichtlijn accentueert dat asbestverwijdering een vak is voor professionals, waarvoor kwaliteitseisen dienen te gelden waarvan de naleving wettelijk is geborgd.

Verder kondigt de Europese Asbestrichtlijn aan dat de wettelijke grenswaarde in de nabije toekomst indien mogelijk verder verlaagd zal worden. Wij roepen de overheid op om bij de implementatie van de wijziging van de Europese Asbestrichtlijn hiermee nu al rekening te houden.

Waar nodig differentiatie in de certificatie-eisen en het erkenningsstelsel

De voorgenomen groepsindeling in A en B kan niet worden ingevoerd. Wij zijn voorstander van één systeem van certificatie- en erkenning. Een lappendeken aan instrumenten en mogelijkheden om een ‘vergunning’ van de overheid te krijgen voor de verwijdering van bepaalde asbestbronnen en/of asbestwerkzaamheden zal in de praktijk niet werken. Differentiatie in de eisen voor asbestverwijderingsbedrijven waar nodig worden aangebracht in de certificatie-eisen en het erkenningsstelsel.

De huidige wettelijke vrijstellingen voor de asbestinventarisatieplicht en de verplichting om de asbestverwijdering te laten uitvoeren door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf moeten worden geëvalueerd. Dat is al lang geleden aangekondigd, maar dat zal er nu echt van moeten komen (zie ook rapport Herkomst vrijstellingen asbestinventarisatieverplichtingen, Bureau KLB, 23 november 2016).

Wettelijke eisen aan de wijze waarop de asbestverwijdering moet worden uitgevoerd

De Europese asbestrichtlijn geeft globale voorschriften over de wijze waarop de asbestverwijdering wordt uitgevoerd en de maatregelen die worden getroffen om blootstelling aan asbestvezels zoveel mogelijk te beperken. Deze wijzigingen maken de Europese regels duidelijker en dienen het belang van veilig en gezond werken. Wij zijn er voorstander van om deze bepalingen zoveel mogelijk 1:1 over te nemen in het Arbobesluit.

De praktische uitwerking daarvan kan (blijven) plaatsvinden in het certificatieschema. Daarin zijn de technische-eisen over hoe asbestverwijderingswerkzaamheden moeten worden uitgevoerd opgenomen, opgesteld door de sociale partners en geaccordeerd door de overheid. Wij zijn er geen voorstander van om deze eisen uit het certificatieschema te halen en rechtstreeks in de asbestregelgeving op te nemen.

De globale voorschriften in de Europese asbestrichtlijn zijn voldoende voor publiek toezicht. Publieke toezichthouders kunnen zich daarbij ook beroepen op de uitwerking van deze wettelijke eisen in het certificatieschema. Het ministerie van SZW is voornemens om technische voorschriften over “de wijze waarop asbest verwijderd moet worden” op te nemen in de Arboregelgeving en heeft dit aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer in december 2023. Het opnemen deze werkvoorschriften werkt echter verstikkend en staat haaks op het overheidsbeleid om juist te werken met doelvoorschriften.

Asbestinventarisatie

Nederland kent al sinds jaar en dag een wettelijke asbestinventarisatieplicht. De asbestinventarisatie wordt uitgevoerd door deskundige gecertificeerde bedrijven door deskundige medewerkers. Wij vinden het belangrijk dat aan dit systeem en de huidige insteek van wet- en regelgeving wordt vastgehouden.

De wijziging van de Europese asbestrichtlijn schrijft voor dat er op basis van een risicobeoordeling prioriteit wordt toegekend aan de asbestverwijdering boven andere vormen van behandeling van asbest. Uiteraard kan deze verplichting niet bij het saneringsbedrijf worden neergelegd. Dit is een verplichting voor de eigenaar van het bouwwerk.

Met de aankondiging in de richtlijn dat de wettelijke grenswaarde in de nabije toekomst indien mogelijk verder verlaagd zal worden zijn wij van mening dat de huidige geldigheidsduur van asbestinventarisatierapportages (3 jaar) in stand dient te worden gehouden. Dit omdat onderdeel van de risicobeoordeling is het bepalen van beschadigingen, lokale beschadigingen, het vaststellen van verontreinigingen, de mate van verweerdheid en de algehele staat van het asbesthoudend materiaal.

Wij zijn overigens altijd een voorstander geweest van stimulering dan wel wettelijke verplichting tot het binnen een bepaalde termijn verwijderen van bepaalde asbestbronnen die leiden tot hoge blootstellingsrisico's, mits zorgvuldig wordt ingevoerd met een haalbare termijnstelling en effectief flankerend beleid voor eigenaren.

Asbestverwijdering is werk voor vakmensen

Asbestverwijdering is 'handwerk' dat wordt gedaan door vakmensen. De deskundigheidseisen en de wijze van opleiden en vakbekwaamheidstoetsing moet aansluiten bij de doelgroep. Binnen het huidige stelsel van geaccrediteerde persoonscertificatie is er hiervoor te weinig ruimte.

Wij pleiten al jaren voor de invoering van een systeem van Permanente Educatie (PE), waarin asbestverwijderaars hun vakbekwaamheid kunnen ontwikkelen. PE blijkt echter niet te passen binnen het huidige geaccrediteerde stelsel. Daarom pleiten wij ervoor om de toetsing van vakbekwaamheid uit het stelsel van persoonscertificatie te halen.

Ontwerp een nieuw systeem van opleiding en vakbekwaamheidstoetsing. Het verwerven en ontwikkelen van vakmanschap moet daarin weer centraal komen te staan. In plaats van opleiding en examinering gericht op de geschreven regeltjes, moet het ontwikkelen van kennis en vaardigheden in de praktijk voor veilig en gezond werken de norm zijn.

Het deelnemen aan de opleiding is de basis voor registratie van DAV en DTA in een wettelijk verplicht register. Bij het opzetten en implementeren van dit registratiesysteem kan gebruik worden gemaakt van de bestaande infrastructuur van vakbekwaamheidseisen en opleidingen.

Arbeidshygiënische regime: een eenvoudig en robuust SMART-ns

Asbestverwijdering is in de praktijk weerbarstig. Asbesttoepassingen zitten al meer dan 30 jaar in of aan een bouwwerk. Het is moeilijk voorspelbaar of de asbestverwijdering vlot verloopt of juist lastig is. Het verwijderen van de asbestbron moet behoedzaam plaatsvinden, maar bijvoorbeeld de mate van breuk blijft moeilijk te voorspellen.

De achterliggende jaren is gewerkt aan SMART-ns. Deze geeft een blootstellingsinschatting aan de hand van een voor de betreffende asbestverwijdering gekoppeld arbeidshygiënisch regime.

In de ogen van de sector kan aan de invoering van SMART-ns worden vastgehouden:

- De vooruitgang in werking en gebruiksvriendelijkheid van het systeem achter SMART-ns (t.o.v. het huidige SMART) wordt door de sector als positief ervaren en omarmd.
- Het invulling geven aan de implementatie van een robuust systeem voor het vastleggen van de Arbeidshygiënische strategie voor asbestverwijdering wordt door de sector als positief ervaren en omarmd (waarmee tevens wordt tevens voldaan aan punt (20) (21) van de overwegingen en artikel 6 t/m 10 in de gepubliceerde EU-richtlijn 2023/2668).

Er is echter wel een belangrijk voorbehoud. SMART-ns moet robuuster worden ingericht om de toepasbaarheid en veiligheid tijdens asbestverwijdering te waarborgen. Neem hierbij als voorbeeld dat SMART-ns aangeeft welke persoonlijke beschermingsmiddelen tijdens de sanering moeten worden getroffen, afhankelijk van de inschatting van de mate van breuk tijdens de sanering, de effectiviteit van emissiebeperkende maatregelen en de inschatting van de tijd die gemoeid is met de werkzaamheden. Hierdoor ontstaat de situatie dat dezelfde asbesttoepassing de ene keer met en de andere keer zonder adembescherming kan worden gesaneerd. Dat is onwenselijk en onverantwoord.

Ook zijn er in de praktijk veel vragen over de in SMART-ns voorgestelde scheiding in de rolverdeling tussen het asbestinventarisatiebureau en de het asbestverwijderingsbedrijf bij het invullen van SMART-ns. Dit zal in onze ogen leiden tot meer complexiteit in het dagelijkse werkproces van uitvoering van werkvoorbereiding en sloopmelding.

Wij pleiten voor een simpel en robuust SMART-ns. Als regel dient te gelden dat asbestsanering plaatsvindt met gebruikmaking van een adembeschermingsmiddel (volgelaats masker met aangeblazen lucht) en dat er een decontaminatieprocedure is (ontsmettingsprocedé, volgens de herziene Europese richtlijn). Dit moet niet afhankelijk zijn van de arbeidsduur op een dag. Dat is in de praktijk onwerkbaar en niet uit te leggen aan onze werknemers en vormt een potentieel risico voor de leefomgeving. Alleen in een aantal vast omschreven gevallen waarin de werkzaamheden eenmalig en kortdurend plaatsvinden en de blootstelling ruim onder de grenswaarde is, kan hiervan worden afgeweken.

Controlemetingen en monitoring: wettelijk verankeren en branchebreed aanpakken

De Europese asbestregelgeving wordt aangescherpt waar het gaat om controlemetingen of tijdens de sanering wordt voldaan aan de grenswaarde.

Het huidige stelsel van asbestregelgeving en met name ook het gebruik van SMART heeft ertoe geleid dat er nauwelijks tot geen controlemetingen worden uitgevoerd tijdens de uitvoering van asbest saneringen in representatieve omstandigheden (cf. artikel 4.47 Arbobesluit). De gewijzigde Europese asbestrichtlijn vraagt meer concreet om controlemetingen in specifieke operationele fasen, op de werkplek gemeten die de persoonlijke blootstelling weerspiegelt.

Wij pleiten ervoor om deze controlemetingen duidelijker wettelijk te regelen, inclusief een wettelijke basis om dat systematisch en branchebreed op te pakken. Dit kan prima worden geïncorporeerd in het huidige systeem van de wettelijke verplichte geaccrediteerde en onafhankelijke eindbeoordeling. Op basis daarvan vindt reeds een onafhankelijke eindbeoordeling plaats na uitvoering van de saneringswerkzaamheden.

Wij stellen ons voor dat alle saneringsbedrijven deelnemen aan een branche breed monitoringsprogramma waarin steekproefsgewijs (op basis van een robuust risicoprofiel) ook luchtmetingen tijdens de sanering worden uitgevoerd. De beoordeling in de operationele fase zal plaatsvinden als aanvulling op de eindbeoordeling. De luchtmetingen en analyses worden uitgevoerd door de geaccrediteerde asbestlaboratoria en zijn onafhankelijk.

De hiermee verkregen meetdata kan op bedrijfsniveau worden gebruikt als onderdeel van het bewijs dat aan de wettelijke grenswaarde wordt voldaan. De meetdata moet branchebreed worden gedeeld. De data kan daardoor ook worden gebruikt om op nationaal niveau te beoordelen of in de toekomst een verlaging van de grenswaarde haalbaar is (artikel 22 bis).

Melding

De Europese wijzigingsrichtlijn stelt aanvullende eisen aan de melding aan het bevoegd gezag. Deze inhoudelijke eisen zijn uitvoerbaar.

Momenteel moeten saneringsbedrijven asbestverwijdering melden bij 3 instanties. De melding op grond van het Besluit bouwwerken leefomgeving moet 4 weken voorafgaand aan de sanering worden gedaan en 2 werkdagen voorafgaand aan de sanering moet een kennisgeving worden gedaan. Bij het aantreffen van niet-geïventariseerde bronnen moet opnieuw een sloopmelding worden gedaan. Volgens de arbo-regelgeving moet 2 dagen vooraf een melding worden gedaan. Ook aan de CI moet worden gemeld.

De meldingsplichten zijn een nationale kop en onnodig. Wij roepen de overheid op om te voorzien in één wettelijke regeling voor het melden van asbestwerk meldingsverplichting met een korte meldingstermijn.

Gefaseerde invoering SEM als onderdeel van de Eindbeoordeling na asbestverwijdering

Vanaf uiterlijk 21 december 2029 geldt er een strenger meet- en analyseregime om de blootstelling van werknemers aan asbest te beoordelen. Op basis van de huidige stand der techniek zullen blootstellingsmetingen vanaf uiterlijk dat moment met SEM moeten worden uitgevoerd. De keuze voor techniek SEM (i.p.v. TEM) bezien wij als een vaststaand feit daar dit een bestaande techniek in Nederland is en het Ministerie van SZW dit op de Stakeholdersoverleg zelf verkondigde.

De eindbeoordeling na asbestverwijdering zoals wij deze in Nederland kennen zal derhalve dienen te worden aangepast om aan de EU-richtlijn te kunnen voldoen, waarbij SEM de techniek is voor de analyse van de genomen monsters. Dit omdat de locatie waar asbest is verwijderd naderhand veelal een werkplek is voor een andere beroepsgroep, te weten de werknemer die sloop-, verbouw- of renovatiewerkzaamheden uitvoert.

Wij stellen een gefaseerde invoering van de SEM analysemethode voor, om daarmee:

- het werkveld te laten wennen aan dit strengere opleverregime zodat het werkveld niet op 21 december 2029 in één keer wordt overvallen met deze wijziging in de eindbeoordeling;
- te voorkomen dat in de sector stagnatie ontstaat door afkeuringen, capaciteitsproblemen (apparatuur en werknemer) welke voor de sector zelf, haar opdrachtgevers en geplande vervolgwerkzaamheden niet wenselijk is;
- te bereiken dat geaccrediteerde asbestlaboratoria tijdig en gefaseerd de benodigde investeringen kunnen plegen;

- een positieve bijdrage te leveren aan innovatie binnen de asbestlaboratoria met betrekking tot mogelijkheden in techniek, apparatuur, Artificial Intelligence (AI), werkmethode en werkproces, aangezien de EU-richtlijn naast SEM ook de mogelijkheid biedt voor een alternatieve methode die gelijkwaardig of nauwkeuriger resultaten geeft;

In concreto, zien wij een gefaseerde aanpak voor ons, waarbij de waarde van de verwijderingshandeling met de hoogste blootstelling conform SMART-ns leidend is.

Duidelijkheid en voortgang

Er wordt sinds 2018 gewerkt aan een herziening van de Nederlandse asbestregelgeving en het Nederlandse asbeststelsel. Wij hebben ons over de beleidsvoornemens regelmatig kritisch uitgelaten. Verder hebben wij meermaals gevraagd om duidelijkheid en voortgang.

Er hangt inmiddels al 6 jaar een wijziging van de asbestregelgeving 'boven de markt'. Voor professionele gecertificeerde bedrijven en geaccrediteerde inspectie-instellingen en laboratoria is de toekomst onzeker. Dat geldt ook voor onze duizenden werknemers. Door de onverwachtse Europese ontwikkeling zal deze onzekerheid nog langer duren. Dat is frustrerend en is funest voor het toekomstperspectief en de innovatiekracht van onze bedrijven. Ook het vasthouden en aantrekken van werknemers leidt hieronder.

De wijziging van de Europese asbestrichtlijn illustreert het belang van de continuïteit en toekomstbestendigheid van de asbestbranche.

Daarom roepen wij de Rijksoverheid op om snel duidelijk te maken hoe de Europese richtlijn concreet zal worden geïmplementeerd en de implementatie met een strakke planning uit te rollen, zodat de asbestbranche tijdig weet waar ze aan toe is en kan anticiperen op de nieuwe regels.

Wij onderscheiden daarbij de volgende 3 ijkmomenten:

21 december 2025	de implementatiedatum van de EU-richtlijn in de nationale Arbowet- en regelgeving, te weten (eerste lid van de laatste 4 punten ter afsluiting).
31 december 2028	de door de EU gestelde evaluatiedatum met betrekking tot een mogelijk verdere verlaging van de grenswaarde (artikel 22 bis lid 1).
21 december 2029	de implementatiedatum van de EU-richtlijn in de nationale Arbowet- en regelgeving betreffende het gebruik van elektronenmicroscopie bij luchtmetingen (artikel 8, lid 2).

Deze ijkmomenten zien wij als branche als een houvast voor een noodzakelijk en structureel meerjarenplan voor de implementatie van de Europese regels.

Daarom roepen wij de Rijksoverheid op om snel duidelijk te maken hoe en in welke stappen de Europese richtlijn concreet zal worden geïmplementeerd en de implementatie met een strakke (meerjaren-) planning uit te rollen, zodat de asbestbranche tijdig weet waar ze aan toe is en kan anticiperen op de nieuwe regels.